

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)  
της 21ης Απριλίου 2005\*

Στην υπόθεση C-186/04,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Conseil d'État (Βέλγιο) με απόφαση της 1ης Απριλίου 2004, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Απριλίου 2004, στο πλαίσιο της δίκης

**Pierre Housieaux**

κατά

**Délégués du conseil de la Région de Bruxelles-Capitale,**

παρουσία των:

**Société de développement régional de Bruxelles (SDRB),**

\* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

**Batipont Immobilier SA (BPI),**

**Immomills Louis de Waele Development SA (ILDWD),**

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, R. Silva de Lapuerta, P. Kūris, Γ. Αρέστη, και J. Klučka (εισηγητή), δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott  
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 20ής Ιανουαρίου 2005,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο Pierre Housieaux, εκπροσωπούμενος από τους J. Sambon και P. Reyniers, δικηγόρους,
  
- οι délégués du conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, εκπροσωπούμενοι από τους P. Coenraets και C. Lepinois, δικηγόρους,

- η société de développement régional de Bruxelles (SDRB), εκπροσωπούμενη από τους F. Krenc και P. Lambert, δικηγόρους,
  
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον U. Wölker και την F. Simonetti,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 27ης Ιανουαρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

### Απόφαση

- 1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 3, παράγραφος 4, και 4 της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 7ης Ιουνίου 1990, σχετικά με την ελεύθερη πληροφόρηση για θέματα περιβάλλοντος (ΕΕ L 158, σ. 56).
  
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του M. Housieaux και του Collège des délégués du conseil de la Région de Bruxelles-Capitale (σώματος των εκπροσώπων του συμβουλίου της Περιφέρειας Bruxelles-Capitale, στο εξής: σώμα των εκπροσώπων) σχετικής με απόφαση του σώματος αυτού όσον αφορά την πρόσβαση σε έγγραφα που σχετίζονται με τη σύναψη συμβάσεως πολεοδομικής αναπλάσεως.

## Το νομικό πλαίσιο

### *Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση*

- 3 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 90/313 προβλέπει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη υποχρεώνουν τις δημόσιες αρχές να χορηγούν πληροφορίες για το περιβάλλον σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το ζητά, χωρίς το πρόσωπο αυτό να πρέπει να αποδεικνύει συμφέρον.

Τα κράτη μέλη καθορίζουν τις λεπτομέρειες σύμφωνα με τις οποίες οι πληροφορίες καθίστανται πράγματι διαθέσιμες.»

- 4 Το άρθρο 3, παράγραφοι 2 και 3, της ίδιας οδηγίας απαριθμεί τους λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την απόρριψη αιτήσεως παροχής πληροφοριών.

- 5 Το άρθρο 3, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«Η δημόσια αρχή ενημερώνει τον αιτούντα για την τύχη της αίτησής του το συντομότερο δυνατό και το αργότερο εντός διμήνου. Οι λόγοι ενδεχόμενης άρνησης παροχής των [αιτούμενων] πληροφοριών πρέπει να αναφέρονται.»

- 6 Το άρθρο 4 της οδηγίας 90/313 προβλέπει τα εξής:

«Οποιοσδήποτε θεωρεί ότι το αίτημά του για χορήγηση πληροφοριών απορρίφθηκε ή αγνοήθηκε αδικαιολόγητα ή ότι έλαβε ανεπαρκή απάντηση από μια δημόσια αρχή, δύναται να ζητά διοικητική ή δικαστική αναθεώρηση της απόφασης σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία.»

#### *Η εθνική κανονιστική ρύθμιση*

- 7 Με κανονιστική απόφαση της 29ης Αυγούστου 1991, για την πρόσβαση στις σχετικές με το περιβάλλον πληροφορίες στην περιφέρεια Bruxelles-Capitale (*Moniteur belge* της 1ης Οκτωβρίου 1991, σ. 21505, στο εξής: κανονιστική απόφαση του 1991), οι σχετικές διατάξεις της οδηγίας 90/313 μεταφέρθηκαν στην έννομη τάξη της εν λόγω περιφέρειας.
- 8 Το άρθρο 7 της κανονιστικής αποφάσεως του 1991 προβλέπει τα εξής:

«Η Εκτελεστική Αρχή καταρτίζει τον κατάλογο των κατηγοριών των εγγράφων των οποίων την απευθείας επιτόπια ανάγνωση υποχρεούνται να εξασφαλίζουν οι αρμόδιες αρχές.»

- 9 Το άρθρο 8 της εν λόγω κανονιστικής αποφάσεως έχει ως εξής:

«Όσον αφορά άλλα στοιχεία, πλην αυτών στα οποία αναφέρεται το άρθρο 7, και πέραν της δυνατότητας μιας αρχής να εξασφαλίζει δυνατότητα απευθείας επιτόπιας αναγνώσεώς τους, η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση διαθέτει προθεσμία ενός μήνα για να απαντήσει εγγράφως στον αιτούντα επί της αιτήσεώς του.

Σε περίπτωση που, κατά την παρέλευση της ταχθείσας προθεσμίας, δεν έχει δοθεί απάντηση στην αίτηση αυτή, η παράλειψη της αρχής να αποφανθεί σχετικώς ισοδυναμεί με απόφαση αρνήσεως της προσβάσεως. Στην περίπτωση αυτή, ο αιτών δύναται, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 12, παράγραφος 2, να προσφύγει ευθέως ενώπιον των εκπροσώπων του Συμβουλίου, οι οποίοι θα αποφανθούν επί της αιτήσεώς του.»

- 10 Το άρθρο 12 της ίδιας κανονιστικής αποφάσεως έχει ως εξής:

«§1. Αρμόδιοι να αρνηθούν την πρόσβαση σε στοιχεία που βρίσκονται στην κατοχή της Διοικήσεως είναι μόνον οι εκπρόσωποι του Συμβουλίου [...]. Οι εκπρόσωποι του Συμβουλίου ασκούν την αρμοδιότητα αυτή συλλογικώς και εντός των ορίων του άρθρου 9.

§2. [...] κάθε διοικητική αρχή που αρνείται να γνωστοποιήσει ένα έγγραφο που αποτελεί αντικείμενο αιτήσεως παροχής πληροφοριών πρέπει να ενημερώνει σχετικώς τον αιτούντα και να υποβάλει συγχρόνως το ζήτημα στους εκπροσώπους του Συμβουλίου. Αυτό συμβαίνει μέσω της διαβίβασεως της αιτήσεως παροχής πληροφοριών, συνοδευομένης από αντίγραφο του εγγράφου και από τους λόγους που, κατά τη διοικητική αρχή, δικαιολογούν την άρνηση παροχής πληροφοριών. Η προθεσμία του άρθρου 8, παράγραφος 1, παρατείνεται κατά ένα μήνα από την ημερομηνία κοινοποιήσεως στον αιτούντα της υποβολής του ζητήματος στους εκπροσώπους του Συμβουλίου.»

- 11 Το άρθρο 13 της κανονιστικής αποφάσεως του 1991 προβλέπει τα εξής:

«Κάθε απόρριψη αιτήσεως παροχής πληροφοριών, ολική ή μερική, πρέπει να επισημαίνει σαφώς, ρητώς, πλήρως και με ακρίβεια τους λόγους στους οποίους στηρίχθηκε.»

- 12 Το άρθρο 14 της εν λόγω κανονιστικής απόφασεως ορίζει τα ακόλουθα:

«Οι εκπρόσωποι του Συμβουλίου διαβιβάζουν στον αιτούντα το αιτούμενο έγγραφο ή του κοινοποιούν την άρνηση παροχής πληροφοριών εντός δύο μηνών από την υποβολή της αιτήσεως. Παρελθούσης της προθεσμίας αυτής, η παράλειψη απαντήσεως ισοδυναμεί με απόρριψη. Η απόφασή τους κοινοποιείται επίσης στην αρχή στην οποία υποβλήθηκε η αίτηση παροχής πληροφοριών.»

- 13 Η κανονιστική απόφαση του 1991 δεν καθιερώνει, όσον αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικές με το περιβάλλον, καμία ειδική διαδικασία ασκήσεως προσφυγής κατά των αποφάσεων του σώματος των εκπροσώπων και, ως εκ τούτου, εφαρμόζονται στον τομέα αυτό τα διέποντα τις διοικητικές διαφορές τακτικά ένδικα μέσα.

- 14 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κωδικοποιημένου νόμου για το Conseil d'État (*Moniteur belge* της 21ης Μαρτίου 1973, σ. 3459), «το τμήμα [διοικητικών διαφορών του Conseil d'État] εκδίδει αποφάσεις επί των προσφυγών περί ακυρώσεως, λόγω παραβάσεως ουσιωδών τύπων ή τύπων προβλεπομένων επί ποινή ακυρότητας, καθώς και λόγω υπερβάσεως ή καταχρήσεως εξουσίας, οι οποίες ασκούνται κατά των πράξεων και κανονισμών των διαφόρων διοικητικών αρχών».

- 15 Το βασιλικό διάταγμα της 23ης Αυγούστου 1948, σχετικά με τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος διοικητικών διαφορών του Conseil d'État, διευκρινίζει, στο άρθρο του 4, τρίτο εδάφιο, ότι «η προθεσμία για την άσκηση των διαλαμβανομένων στο άρθρο [14] του νόμου προσφυγών λήγει εξήντα ημέρες μετά τη δημοσίευση ή κοινοποίηση των επίδικων πράξεων, κανονισμών ή αποφάσεων. Αν η δημοσίευσή τους ή η κοινοποίησή τους δεν είναι αναγκαία, η προθεσμία τρέχει από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση».

**Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα**

- 16 Η Περιφέρεια Bruxelles-Capitale απαλλοτρίωσε, τον Φεβρουάριο του 1991, τον χώρο ενός παλαιού στρατιωτικού νοσοκομείου προς όφελος της société de développement régional de Bruxelles (εταιρίας περιφερειακής ανάπτυξης Βρυξελλών, στο εξής: SDRB), η οποία ορίστηκε ως φορέας υπεύθυνος για την αλλαγή χρήσεως του χώρου. Η SDRB συνήψε στη συνέχεια σύμβαση με απευθείας ανάθεση (στο εξής: σύμβαση) με την προσωρινή ένωση των εταιριών Batipont Immobilier SA και Immomills Louis de Waele Development (στο εξής: Batipont). Με τη σύμβαση αυτή, η Batipont δεσμεύθηκε για την ανέγερση στον εν λόγω χώρο σειράς οικοδομικών κατασκευών και την εκπόνηση έργων βάσει προκαθορισμένου από τη SDRB προγράμματος.
- 17 Με επιστολή της 21ης Μαρτίου 1993 προς τον πρόεδρο της SDRB, ο P. Housieaux ζήτησε να του επιτραπεί η πρόσβαση στα έγγραφα της συμβάσεως και να του χορηγηθεί αντίγραφο. Με απόφαση της 5ης Απριλίου 1994, η SDRB απέρριψε την αίτηση για τον λόγο ότι, σύμφωνα με την κανονιστική απόφαση του 1991, η Εκτελεστική Αρχή είναι αρμόδια να «θεσπίζει, ανά διοικητική μονάδα, τις λεπτομέρειες οργάνωσης της προσβάσεως στην πληροφόρηση».
- 18 Στις 22 Απριλίου 1994, ο P. Housieaux άσκησε προσφυγή κατά της απόφασεως αυτής ενώπιον του σώματος των εκπροσώπων και υπέβαλε εκ νέου αίτηση για να του επιτραπεί η πρόσβαση στα έγγραφα της συμβάσεως.
- 19 Κατόπιν ανταλλαγής επιστολών με τον P. Housieaux, το σώμα των εκπροσώπων, μετά τη συνεδρίαση της 1ης Φεβρουαρίου 1995, αποφάσισε να κοινοποιήσει στον αιτούντα τα σχετικά με το περιβάλλον παραρτήματα Η και Ι της συμβάσεως, η κοινοποίηση των οποίων δεν έθιγε κανένα εμπορικό ή βιομηχανικό συμφέρον. Με έγγραφο της 3ης Φεβρουαρίου 1995, το σώμα των εκπροσώπων κοινοποίησε στον P. Housieaux και στην SDRB την απόφαση αυτή.



- 20 Δεδομένου ότι ο P. Housieaux δεν ικανοποιήθηκε από την εν λόγω απόφαση, άσκησε, στις 31 Μαρτίου 1995, ενώπιον του Conseil d'État προσφυγή για την ακύρωσή της.
- 21 Ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, το σώμα των εκπροσώπων προέβαλε ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής, στηριζόμενη στο γεγονός ότι η απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 1995 αποτελεί απλώς επιβεβαιωτική απόφαση που, λόγω αυτού, δεν μπορεί να προσβληθεί. Το σώμα των εκπροσώπων ισχυρίστηκε ότι, εκτός από την κοινοποίηση των παραρτημάτων Η και Ι της συμβάσεως, η απόφαση αυτή απλώς επιβεβαίωσε τη σιωπηρή απορριπτική απόφαση που είχε συναχθεί από την παράλειψη απαντήσεως επί δίμηνο και πλέον στην αίτηση παροχής πληροφοριών που υπέβαλε, στις 22 Απριλίου 1994, ο P. Housieaux. Αυτή η σιωπηρή απορριπτική απόφαση κατέστη απρόσβλητη εφόσον δεν προσβλήθηκε εντός της προθεσμίας των 60 ημερών που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κωδικοποιημένου νόμου για το Conseil d'État. Ως εκ τούτου, το σώμα των εκπροσώπων υποστηρίζει ότι, στις 31 Μαρτίου 1995, είχε παρέλθει η προθεσμία για την εκ μέρους του P. Housieaux άσκηση προσφυγής προς ακύρωση της απορριπτικής αποφάσεως της 1ης Φεβρουαρίου 1995.
- 22 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Conseil d'État αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Είναι η δίμηνη προθεσμία του άρθρου 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 90/313 [...] προθεσμία τάξεως, είναι δηλαδή απλώς ενδεικτικού χαρακτήρα για την αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση παροχής πληροφοριών, ή συνιστά δεσμευτική προθεσμία προς την οποία υποχρεούται να συμμορφωθεί η εν λόγω αρχή;
- 2) Αν η δίμηνη προθεσμία είναι δεσμευτική και, παρελθούσης της προθεσμίας αυτής, η αρχή στην οποία υποβλήθηκε η αίτηση παροχής πληροφοριών δεν έχει αποφανθεί σχετικώς, ποια είναι η "απόφαση" στην οποία αναφέρεται το άρθρο

4 in fine της προαναφερθείσας οδηγίας και η οποία μπορεί να προσβληθεί ενώπιον δικαστηρίου ή διοικητικής αρχής “σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία”;

- 3) Απαγορεύουν τα άρθρα 3, παράγραφος 4, και 4 της προαναφερθείσας οδηγίας να ερμηνευθούν οι “σχετικές εθνικές διατάξεις” υπό την έννοια ότι η παράλειψη της αρχής στην οποία υποβλήθηκε η αίτηση παροχής πληροφοριών να αποφανθεί σχετικώς εντός της δέσμης προθεσμίας του άρθρου 3, παράγραφος 4, της οδηγίας αποτελεί σιωπηρή απόφαση απορρίψεως της αιτήσεως, η οποία δεν είναι, ως εκ τούτου, αιτιολογημένη, μπορεί όμως να προσβληθεί ενώπιον δικαστηρίου ή διοικητικής αρχής κατά το άρθρο 4;
- 4) Αν η δέσμη προθεσμίας του άρθρου 3, παράγραφος 4, της οδηγίας είναι προθεσμία τάξεως, αποκλείουν τα άρθρα 3, παράγραφος 4, και 4 της οδηγίας το ενδεχόμενο οι “σχετικές εθνικές διατάξεις” να προβλέπουν ότι ο αιτών την παροχή πληροφοριών μπορεί να απαιτήσει από την αρχή να αποφανθεί επί της αιτήσεώς του περί παροχής πληροφοριών εντός ορισμένης προθεσμίας, οπότε η επί μακρόν παράλειψη της αρχής να αποφανθεί σχετικώς να θεωρείται ως σιωπηρή άρνηση παροχής πληροφοριών, ισοδυναμούσα με απόφαση δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ενώπιον διοικητικών δικαστηρίων;»

## **Επί των προδικαστικών ερωτημάτων**

### *Επί του πρώτου ερωτήματος*

- <sup>23</sup> Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ’ ουσίαν, αν η προβλεπόμενη στο άρθρο 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 90/313 προθεσμία έχει ενδεικτικό ή επιτακτικό χαρακτήρα.

- 24 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με τα σημεία 23 και 24 των προτάσεών της, ότι τόσο από το κείμενο όσο και από το πνεύμα της εν λόγω διατάξεως προκύπτει ότι η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή δίμηνη προθεσμία πρέπει να θεωρηθεί επιτακτικού χαρακτήρα.
- 25 Συγκεκριμένα, αφενός, από τη χρησιμοποίηση της διατύπωσης «το συντομότερο δυνατό και το αργότερο εντός διμήνου» προκύπτει σαφώς ότι η αρμόδια να αποφανθεί επί αιτήσεως παροχής πληροφοριών δημόσια αρχή (στο εξής: δημόσια αρχή) οφείλει να τηρεί την ούτως τασσόμενη προθεσμία για την εξέταση της αιτήσεως και την απάντηση σε αυτή.
- 26 Αφετέρου, αν η προθεσμία αυτή δεν είχε χαρακτήρα επιτακτικό αλλά απλώς ενδεικτικό, το άρθρο 4 της οδηγίας 90/313, το οποίο προβλέπει τη δυνατότητα δικαστικής προστασίας του ατόμου, θα στερούνταν πρακτικής αποτελεσματικότητας. Συγκεκριμένα, ο υποβαλών αίτηση παροχής πληροφοριών δεν θα γνώριζε έπειτα από ποια ακριβώς ημερομηνία θα μπορούσε να ασκήσει προσφυγή.
- 27 Αυτή η ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 90/313 ενισχύεται από τον σκοπό του, όπως αυτός προκύπτει μεταξύ άλλων από την ενδέκατη αιτιολογική της σκέψη, ήτοι την ενεργητική ανακοίνωση στο κοινό γενικών πληροφοριών σχετικών με την κατάσταση του περιβάλλοντος.
- 28 Όπως όμως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με το σημείο 24 των προτάσεών της, η αξία των πληροφοριών αυτών έγκειται σε μεγάλο βαθμό στο ότι οι ιδιώτες μπορούν να τις λάβουν το συντομότερο δυνατό.
- 29 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 90/313 δίμηνη προθεσμία είναι επιτακτικού χαρακτήρα.

*Επί του τρίτου ερωτήματος*

- 30 Με το τρίτο του ερώτημα, το οποίο πρέπει να εξεταστεί πριν από το δεύτερο, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν τα άρθρα 3, παράγραφος 4, και 4 της οδηγίας 90/313 απαγορεύουν εθνική κανονιστική ρύθμιση κατά την οποία η παράλειψη της δημόσιας αρχής να απαντήσει στην αίτηση παροχής πληροφοριών εντός της δίμηνης προθεσμίας αποτελεί, κατά τη λήξη της προθεσμίας αυτής, σιωπηρή απορριπτική της εν λόγω αιτήσεως απόφαση, η οποία ασφαλώς δεν είναι αιτιολογημένη, μπορεί όμως να προσβληθεί με ένδικη ή διοικητική προσφυγή δυνάμει του άρθρου 4 της εν λόγω οδηγίας.
- 31 Συναφώς, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το νομικό πλάσμα ότι η παράλειψη απαντήσεως της διοικήσεως επέχει θέση σιωπηρής απορριπτικής αποφάσεως δεν μπορεί καθεαυτό να θεωρηθεί ασύμβατο προς τις απαιτήσεις της οδηγίας 90/313 εκ μόνου του λόγου ότι η απορριπτική απόφαση, εξ ορισμού, δεν φέρει αιτιολογία (απόφαση της 26ης Ιουνίου 2003, C-233/00, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2003, σ. I-6625, σκέψη 111).
- 32 Αντιθέτως, το Δικαστήριο έκρινε ότι, σε περίπτωση σιωπηρής απορρίψεως αιτήσεως για την παροχή πληροφοριών σχετικών με το περιβάλλον, οι λόγοι της απορρίψεως αυτής πρέπει να ανακοινωθούν εντός διμήνου από την υποβολή της αρχικής αιτήσεως, ακόμη και αν η σιωπηρή απορριπτική απόφαση έχει προηγηθεί, δεδομένου ότι η εν λόγω ανακοίνωση πρέπει, σε μια τέτοια περίπτωση, να θεωρηθεί ως «απάντηση» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας (προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 118).
- 33 Μόνον αυτή η ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 90/313 παρέχει τη δυνατότητα διασφαλίσεως της πρακτικής αποτελεσματικότητας της διατάξεως αυτής, από το γράμμα της οποίας προκύπτει ότι η δημόσια αρχή οφείλει να αιτιολογεί κάθε απόφαση περί απορρίψεως αιτήσεως παροχής πληροφοριών.

- 34 Σε αντίθεση με την επίδικη στην προπαρατεθείσα υπόθεση Επιτροπή κατά Γαλλίας εθνική κανονιστική ρύθμιση, κατά την οποία η παράλειψη της δημόσιας αρχής να απαντήσει στην αίτηση παροχής πληροφοριών εντός ενός μηνός επέχει θέση σιωπηρής απορριπτικής της εν λόγω αιτήσεως αποφάσεως, η επίδικη στην υπόθεση της κύριας δίκης ρύθμιση προβλέπει ότι η επί δίμηνο παράλειψη απαντήσεως μετά την υποβολή της αιτήσεως ισοδυναμεί με σιωπηρή απορριπτική απόφαση.
- 35 Επομένως, από την προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας προκύπτει ότι ναι μεν η οδηγία 90/313 δεν έρχεται σε αντίθεση, για τον σκοπό της παροχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας, με το νομικό πλάσμα ότι η επί δίμηνο παράλειψη απαντήσεως ισοδυναμεί με σιωπηρή απορριπτική της αιτήσεως παροχής πληροφοριών απόφαση, το άρθρο 3, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας όμως απαγορεύει την έλλειψη αιτιολογίας μιας τέτοιας αποφάσεως κατά το πέρας της δίμηνης προθεσμίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, η σιωπηρή απορριπτική απόφαση συνιστά ασφαλώς «απάντηση» κατά την έννοια της τελευταίας αυτής διατάξεως, πλην όμως πρέπει να θεωρηθεί παράνομη.
- 36 Επομένως, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 90/313, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 της οδηγίας αυτής, δεν έρχεται σε αντίθεση, σε περίπτωση όπως της υποθέσεως της κύριας δίκης, με εθνική κανονιστική ρύθμιση κατά την οποία, για τον σκοπό της παροχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η παράλειψη της εν λόγω αρχής να απαντήσει επί δίμηνο θεωρείται ότι επέχει θέση σιωπηρής απορριπτικής αποφάσεως δυνάμενης να προσβληθεί με ένδικη ή διοικητική προσφυγή σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία. Ωστόσο, το εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 4, απαγορεύει την έλλειψη αιτιολογίας μιας τέτοιας αποφάσεως κατά το πέρας της δίμηνης προθεσμίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, η σιωπηρή απορριπτική απόφαση πρέπει να θεωρηθεί παράνομη.

*Επί του δευτέρου ερωτήματος*

- 37 Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά ποια είναι η «απόφαση» κατά της οποίας μπορεί να ασκηθεί προσφυγή σύμφωνα με το άρθρο 4 της οδηγίας

90/313, εφόσον η δημόσια αρχή δεν έχει λάβει καμία απόφαση κατά τη λήξη της δίμηνης προθεσμίας του άρθρου 3, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας.

- 38 Η απάντηση στο ερώτημα αυτό προκύπτει από τις εκτιμήσεις που διατυπώθηκαν ως προς το τρίτο ερώτημα, από τις οποίες απορρέει ότι η επί δίμηνο παράλειψη απαντήσεως της δημόσιας αρχής θεωρείται ότι επέχει θέση αποφάσεως δεκτικής προσφυγής σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία.
- 39 Κατά συνέπεια, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η διαλαμβανόμενη στο άρθρο 4 της οδηγίας 90/313 απόφαση, κατά της οποίας ο υποβαλών αίτηση παροχής πληροφοριών μπορεί να ασκήσει ένδικη ή διοικητική προσφυγή, είναι η σιωπηρή απορριπτική απόφαση που προκύπτει από την επί δίμηνο παράλειψη απαντήσεως της αρμόδιας να αποφανθεί επ' αυτού δημόσιας αρχής.

#### *Επί του τετάρτου ερωτήματος*

- 40 Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, ήτοι ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 90/313 προθεσμία είναι επιτακτικού χαρακτήρα, παρέλκει η απάντηση στο τέταρτο ερώτημα.

#### **Επί των δικαστικών εξόδων**

Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό αναπόκειται να αποφανθεί επί των εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Η προθεσμία που προβλέπει το άρθρο 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 7ης Ιουνίου 1990, σχετικά με την ελεύθερη πληροφόρηση για θέματα περιβάλλοντος, είναι επιτακτικού χαρακτήρα.
  
- 2) Η διαλαμβανόμενη στο άρθρο 4 της οδηγίας 90/313 απόφαση, κατά της οποίας ο υποβαλών αίτηση παροχής πληροφοριών μπορεί να ασκήσει ένδικη ή διοικητική προσφυγή, είναι η σιωπηρή απορριπτική απόφαση που προκύπτει από την επί δίμηνο παράλειψη απαντήσεως της αρμόδιας να αποφανθεί επ' αυτού δημόσιας αρχής.
  
- 3) Το άρθρο 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 90/313, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 της οδηγίας αυτής, δεν έρχεται σε αντίθεση, σε περίπτωση όπως της υποθέσεως της κύριας δίκης, με εθνική κανονιστική ρύθμιση κατά την οποία, για τον σκοπό της παροχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η επί δίμηνο παράλειψη απαντήσεως της εν λόγω αρχής θεωρείται ότι επέχει θέση σιωπηρής απορριπτικής αποφάσεως δυνάμενης να προσβληθεί με ένδικη ή διοικητική προσφυγή σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία. Ωστόσο, το εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 4, απαγορεύει την έλλειψη αιτιολογίας μιας τέτοιας αποφάσεως κατά το πέρας της δίμηνης προθεσμίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, η σιωπηρή απορριπτική απόφαση πρέπει να θεωρηθεί παράνομη.

(υπογραφές)